

TétékásNyúz

Az ELTETTKHÖK hetilapja

info: nyuz@elte.hu

<http://nyuz.elte.hu>

XLVI. félévfolyam 10. szám
2013. május 1.

„Számos” döntés
született

Elnöki beszámoló
4. oldal

Vulkánok egy
karnyújtásnyira

Interjú Dr. Karátson
Dáviddal
8-9. oldal

MonddELTEis

Képviselőváztás -
Ti is voksoltok?

19. oldal

RENDSZERTAN VS. EVOLÚCIÓ

„RENDSZERTAN VERSUS EVOLÚCIÓ: AZ ÉREM KÉT OLDALA (DARWIN KONTRA LINNÉ)” CÍMMEL TART ELŐADÁST PODANI JÁNOS EGYETEMI TANÁR, A NÖVÉNYRENDSZERTANI, ÖKOLÓGIAI ÉS ELMÉLETI BIOLÓGIAI TANSZÉK VEZETŐJE 2013. MÁJUS 2-ÁN A „KALANDOZÁSOK AZ ELMÉLETI BIOLÓGIA ÉS AZ EVOLÚCIÓ VILÁGÁBAN” CÍMŰ ELŐADÁSSOROZATBAN. AZ ELŐADÓ VEZETI AZT AZ MTA ÁLTAL TÁMOGATOTT KUTATÓCSOPORTOT IS, AMELY

ÉLETKÖZÖSSÉGEK ÉS POPULÁCIÓK DIVERZITÁSÁVAL, MŰKÖDÉSÉVEL ÉS STRUKTÚRAIVAL FOGLALKOZIK.

AZ ELŐADÁS A KLASSZIKUS LINNÉI RENDSZERTAN ÉS A MODERN EVOLÚCIÓELMÉLET KÖZÖTT FENNÁLLÓ ELLENTMONDÁSOKAT ÉS AZOK MEGOLDÁSI LEHETŐSÉGEIT ISMERTETI. AZ ÉLŐVILÁG OSZTÁLYOZÁSA, A FAJOK, NEMZETSEGEK, CSALÁDOK ÉS MÁS KATEGÓRIÁK ELNEVEZÉSE MINDMÁIG A LINNÉ ÁLTAL LEFEKTETETT ALAPOKON NYUGSZIK. A SZÁZ ÉV „KÉSSÉSEL” KIDOLGOZOTT, S MA MÁR ÁLTALÁNOSAN ELFOGADOTT EVOLÚCIÓELMÉLET VIZSZONT SOK PONTON ELLENTMONDÁSBAN VAN A KLASSZIKUS FELFOGÁSSAL. EGYSZERŰ MODELLEK IGAZOLJÁK, HOGY A MA ÉLŐ ÉS KIHALT FAJOK OSZTÁLYOZÁSÁRA A LINNÉ-FÉLE MÓDSZER ELVILEG ALKALMATLAN. A KIHALTAK KIHAGYÁSÁVAL UGYANAKKOR A LINNÉI RANGOK ÉS AZ EVOLÚCIÓS MEGFONTOLÁSOK ÖSSZHANGBA HOZHATÓK, A MŰLT ÉS A JELEN SZERVEZETEINEK EGYÜTTES RENDSZEREZÉSE PEDIG RANGMENTES OSZTÁLYOZÁSSAL OLDHATÓ MEG MARADÉKTALANUL.

A „KALANDOZÁSOK AZ ELMÉLETI BIOLÓGIA ÉS AZ EVOLÚCIÓ VILÁGÁBAN” ELŐADÁSSOROZAT AZ ELMÉLETI BIOLÓGIA KÜLÖNFÉLE ÁGAI KÖZÖTT KALANDOZIK, AMELYEK UGYANOLYAN SOKFÉLÉK, MINT A BIOLÓGIA VIZSGÁLATÁNAK TÁRGYAI. CÉLJA A LEGÚJABB KUTATÁSI EREDMÉNYEK BEMUTATÁSA, DE AZ ELŐADÁSOK ANYAGÁNAK ZÖME MÁR A KÖZÉPSKOLAI BIOLÓGIA ISMERETEK BIRTOKÁBAN BEFOGADHATÓ.

IDŐPONT: 2013. MÁJUS 2. 18:00

HELYSZÍN: ELTE TTK FEJÉR LIPÓT-TEREM (1117 BUDAPEST, PÁZMÁNY PÉTER SÉTÁNY 1/C FSZT. 0-805)

FORRÁS: [HTTP://WWW.ELTE.HU](http://www.elte.hu)

Kapunyitási Pánik

A Kapunyitási Pánik programsorozat 2013. május 7-8. között az ELTE BTK Gólyavárban konferencia és állásbörze keretein belül igyekszik kész megoldásokat kínálni mindazoknak, akik már tapasztalták magunkon a jelenség tüneteit.

A „quarterlife crisis” vagyis kapunyitási pánik a 21-35 éves korosztályt érintő válság. A kapunyitási pánikban szenvedők problémája: a felnőtt élet elkezdésével rájuk váró rengeteg döntés és kérdés. A kapunyitási pánik azokat a fiatalokat érinti, akik félnek szembenézni a munkavállalás nehézségeivel, kirepülni a családi fészkekből, belevágni a családalapításba, egyszerűen félnek elkezdni önálló életüket.

IDŐPONT: 2013. május 7-8.

HELYSZÍN: ELTE BTK Gólyavár (1088 Budapest, Múzeum krt. 4.)

FORRÁS: <http://www.elte.hu>

Társadalmi innováció fiatalok közreműködésével

Kerekasztal-beszélgetést és workshopot tartanak „Students Drive Social Innovation – Társadalmi innováció fiatalok közreműködésével” címmel 2013. május 8-án az ELTE PPK-n. A rendezvény fővédnöke Mezey Barna, az egyetem rektora, köszöntőt mond Fábrí György kommunikációs rektorhelyettes.

A tanultakat átültetni a gyakorlatba? Egyszerre üzletet csinálni és másoknak a segítségére lenni? Egy társadalmi, szociális vagy épp környezeti probléma megoldása mint kreatív vállalkozási terület? A rendezvény a társadalmi vállalkozásokról, azokban rejlő potenciálról szól; a fiatalok és a közösségük új lehetőségeiről, a világot jobbat tevő kis kezdeményezésekről és a mindennapi kreativitásról... A szervezők szerint: a társadalmi vállalkozás bölcsészeknek és társadalom- illetve természettudósoknak olyan, mint technológiai start-up cég az informatikusoknak...

IDŐPONT: 2013. május 8. 10:00–14:00

HELYSZÍN: ELTE PPK Nagy Sándor terem (1075 Budapest, Kazinczy u. 23–27. fszt. 04.)

FORRÁS: <http://www.elte.hu>

Ki a civil, mi a civil?

Az Alapítvány meghívott vendégei Kuti Éva, az Általános Vállalkozási Főiskola főiskolai tanára és Gerő Márton, az MTA Társadalomtudományi Központ kutatója, akik olyan kérdésekről beszélgetnek, mint hogy mit értünk civil társadalom alatt és hol válik el a civil társadalom az államtól? Kik azok az álcivilek? Lehet,

vagy nem lehet egy civil mozgalom a pártok szövetségese? Hogyan tud közpolitikai kérdésekben megnyilvánulni ma egy civil szervezet, hogy ugyanakkor a függetlenségét is megőrizze?

A NIOK Alapítvány megalapítása óta a civil társadalom és a civil öntudat erősítésére törekszik Magyarországon, programsorozatukkal nemcsak a gondolatok megszületését, hanem a civil szervezetek, baráti körök, aktív állampolgárok megnyilvánulási képességét, bátorságát, eltökéltségét is erősíteni kívánják.

IDŐPONT: 2013. május 2. 14:00

HELYSZÍN: ELTE TáTK (1117 Budapest, Pázmány Péter sétány 1/A 6.102.)

FORRÁS: <http://www.elte.hu>

XIV. Eötvös Konferencia

Az ELTE Eötvös József Collegium Diákbizottsága 2013. május 3-5. között rendezi meg a XIV. Eötvös Konferenciát, amely 2011-ben és 2012-ben is elnyerte az ELTE-n az EHÖK döntése alapján az Év Tudományos Rendezvénye díjat.

A Konferencia a hagyományokhoz híven interdiszciplináris: a bölcsész-, társadalom- és természet-tudományok, illetve az informatika minden területéről várják az előadni kívánó graduális (alap- és mesterképzéses) hallgatókat, önálló kutatásra épülő, tudományos igényű előadásokkal.

IDŐPONT: 2013.

május 3-5.

HELYSZÍN: ELTE Eötvös József Collegium (1118 Budapest, Mene-si út 11-13.)

FORRÁS: <http://www.elte.hu>

Tartalomjegyzék

HÖK.....	4-5
<i>(Elnöki beszámoló Új kezekben az ösztöndíjak Küldöttgyűlés beszámoló)</i>	
Kar.....	6
<i>(Geográfus Találkozó 2013)</i>	
Sport.....	7
<i>(Sztereotípiák hálójában)</i>	
Lágmányosi Portré.....	8-9
<i>(Interjú Dr. Karátson Dáviddal, a Természetföldrajzi Tanszék vezetőjével)</i>	
Faliújság.....	10-11
Tudósítás	12-13
<i>(Szkeptikus klub; Távcsővel a nanovilágba)</i>	
TTT	14-15
<i>(A világ legforróbb helye Aludj csak, én még álmodom!)"</i>	
Helyvektor	16
<i>(Iskola!)</i>	
Kritika	16
<i>(A betű értéke)</i>	
Cooltér	17
<i>(A szuperhősök korszaka)</i>	
Négyeshatos	17
<i>(A csapda)</i>	
Belszíni fejtés.....	18
MonddELTEis.....	19
<i>(Képviselőválasztás!)</i>	
Mozizóna.....	19
<i>(Egy nap az életemből)</i>	

Római-parti mobilgát-party

Kisgyerekkorom óta járok ki a Dunára, először még csak játszani mentem, gátakat meg várakat építettem, beterettem a kis sneciket, aztán mindenki reménykedett benne, hogy nem melepszik túl a kis lagúna vize és nem lesz halászlé belőlük. Aztán papámmal jártunk ki motorcsónakkal, van a K-híd, és alatta van egy kis csónakház, onnan, volt, hogy pont a Hajógyári felső csücskének a fövenyére, de volt, hogy egészen a Dunakanyarig. Aztán gimnázium alatt, elvéve, egyszer-kétszer apu vitt ki evezni, majd mostanában már én megyek ki egyedül, vagy ismerősökkel. Ilyenkor a Római-parti csónakházakból indulunk, pont onnan, ahol a kép is készült – legalábbis azt hiszem. Persze ilyenkor mindig mindenkinek elmesélem, hogy odaát a parton van az északi szennyvíztisztító, és hogy én ott voltam, mert földrajzos vagyok és mert terepgyakorlatom volt, és még a tetején is voltam. Aztán amikor belibbenünk a kajakkal vagy kenuval a vízbe és már nem csak a csónak vizes és az evezők, hanem mi is, addigra elérjük a Megyeri hidat és akkor is elmesélem, hogy annak a tetején is voltam.

De ami a sztoriknál sokkal fontosabb, hogy ezek mind a Római-parthoz kötnek engem, ami nem kis változásoknak néz elébe, ha az ember egy kicsit is tájékozottan bolyong a hírportálok virtuális hasábjai között.

Nem voltam sosem nagy természetjáró, vagy túlságosan zöld, de tényleg úgy érzem, hogy ezt MINEK?

Budapesten amúgy sincs sok zöld terület – ezt is tanultuk valamelyik órán –, és már megint annyira látszik, hogy mit és miért csinál a városvezetés anélkül, hogy tekintettel lenne azokra, akik valóban ott élnek vagy oda járnak ki, ha már az állat- és növényvilágra nem is vagyunk tekintettel. És lássuk be, hogy csinálhatunk egy művi természetközeli partot – ha van rá pénz, de ezt tudjuk (ha a fák számát nem is), hogy nincs – mint a hátsókertünkben fekvő Kopaszi. Mert bár legyen szép és kényelmes, mert tulajdonképpen szűnyogokon kívül semmi nincs ott a téglagyepen kívül, ha erre van szükségem és nem a törött sörösuvegek között akarok egyensúlyozni a kajakkal, akkor oda megyek. Azonban nem nagyon van más hely, ahol ezt megtehetném, figyelhetném a sneciket közben, hogy más természetközeli tüneményekről ne ejtsék szót. Hiszen az oly kedvelt Margit-sziget vagy a Városliget is annyira művi, mint a Kopaszi, így igazán hagyhatnának valamit, aminek még szaga van és nem légfrissítő „illata”. Persze lehet, hogy majd lesz, aki nagyon örül annak, hogy a művi környezetben majd lecsörlőzheti a csónakot, vagy hogy elmehet wellnessezni egy medencés hotelbe a Duna-parton.

Török Balázs

Főszerkesztő

foszerkeszto@ttkhok.elte.hu

TétékásNyúz XLVI. félévfolyam, X. szám.

Kiadja az ELTE TTK HÖK. **Felelős kiadó:** Béni Kornél, a TTK HÖK elnöke. **Főszerkesztő:** Török Balázs.

Vezetőszerkesztő: Fontányi Andor **Tördelő:** König Rita. **Olvasószerkesztők:** Vörös Évi, Tóth Zoltán Balázs.

Címlap: Török Balázs.

Rovatok: Belszíni fejtés (Panni), Cooltér (Szalai Evelin), Helyvektor (Solymosi Emőke), Kritika (Fontányi A.), Lágmányosi Portré (Boldizsár Célia, Budafai Viktória), Mozizóna (Budafai Viktória), Négyeshatos (Vörös Évi), Sport (Törceee), TTT (König Rita, Karsai Richárd), Tudósítás (Mihály Eszter), MonddELTEis (B&É).

Honlap: <http://nyuz.elte.hu>. **E-mail:** nyuz@elte.hu. **Telefon:** 372-2654, lapzártá után 30/806-3000. **Fax:** 372-2654.

Lapzártá: péntek 12:00. Készült a Komáromi Nyomda és Kiadó nyomdájában 1200 példányban.

A Nyúz a Magyar Egyetemi és Főiskolai Sajtó Egyesület tagja.

A főszerkesztő elérhetőségei: foszerkeszto@ttkhok.elte.hu; személyesen fogadóidőben (hétfő 14-16) Déli Hali (00.732).

”Számos” döntés született

Elnöki beszámoló

Az elmúlt időszakban ülésezett az Egyetem, a Kar és a TTK HÖK legfőbb döntéshozó szerve is. Egy előremutató és példaértékű lépést tett meg az ELTE ÁJK HÖK, emellett elkezdődött a képviselőválasztás jelöltállítási időszaka, sikerült kialakítani az új ösztöndíjra történő pályázás feltételeit, valamint egy intézkedési terv is készülöben van.

Az Oktatásszervezési és Hallgatói Ügyek Bizottságának ülésén megszületett a döntés az E-index bevezetésének a koncepciójáról. A jövő évtől a vizsgaidőszakban a jegyek ”begyűjtésének” egyetlen nehézsége a vizsgán történő eredményes szereplés lesz, köszönhetően a hagyományos indexhez képest lényegesen hallgatóbarátabb konstrukciónak. A jegyek beíratásának nehézségeinek és a Tanulmányi Osztályon történő hosszú sorban állások megszűnése segíthet megbocsátani a Neptun Tanulmányi Rendszer bevezetéséből fakadó kellemetlenségeket.

A Szenátus áprilisi ülésén ünnepélyes keretek között aláírásra került az ELTE és az Országos Bírói Hivatal közötti együttműködési szerződés. A Szervezeti és Működési Rend módosítását a Kari Tanács is tárgyalta korábban, most került Szenátus elé a módosítási javaslat, mely a Szenátus kétharmados többséget igénylő határozatok bővítésére vonatkozik. Ilyen kiemelt többséget igénylő kérdés a javaslat szerint a Kar alapítása vagy megszüntetése, a Szenátus összetétele valamint az Egyetem költségvetése. A módosítási javaslat nem került elfogadásra. Nem utolsó sorban a Szenátus támogató határozatával hatályba lépett a TTK HÖK új Alapszabálya.

Ezzel létrejöttek új tisztségek, mint a kommunikációs és rendezvényszervező biztos, a szervező elnökhelyettesi tisztség megszűnt. Változtak a tisztségviselők közéleti ösztöndíjainak maximális értéke alapvetően csökkenő irányba. Az Alapszabály delegáltsággal kapcsolatos része immár alkalmazkodik a Kari Tanács összetételéhez, figyelembe véve, hogy a tíz hallgatói tag közül nyolc graduális és két doktorandusz képvisében részesülő hall-

gató. Az utóbbiakat a Doktorandusz Önkormányzat fogja delegálni, megalkulását követően. Az új Alapszabály kiter az osztatlan tanárszakos hallgatókra is, valamint a Küldöttgyűlés összetétele is változik a jövő évtől. A Küldöttgyűlésben a szakterületekhez tartozó mandátumok aránya a szakterületek hallgatói létszám arányának függvényében alakul majd.

A Kari Tanács ülésén az osztatlan tanárszakos tantervi hálók kerültek tárgyalásra. A Tanács megszavazta a Kar Kiváló Hallgatóinak listáját, valamint támogatta a Hallgatói Önkormányzat javaslatát a Kar Kiváló Oktatója díj adományozására. Szóba került az ELTE Etikai Kódexe, mely készülöben lévő dokumentum több kérdésben is megosztja a véleményeket.

A TTK HÖK Küldöttgyűlésének rendkívüli ülésének napirendjén szerepeltek a tisztségviselők beszámolóit, melyek maradéktalanul elfogadásra kerültek, személyi kérdések, mely kapcsán új tisztségviselőket választottunk. Megalakult a Választási Bizottság és a Geo-Bio Gólyatáborról is esett szó. Részletek a küldöttgyűlési beszámolóban olvashatók.

Kivételesen az ELTE ÁJK HÖK Küldöttgyűlési ülésének egy fontos momentumáról is szeretnék beszámolni. A testület egyhangúan támogatta Bubla Áron HÖK elnök előterjesztését, miszerint a jutalomkeret pályázatot elnyert hallgatók ösztöndíja az érintettek hozzájárulásával nyilvánossá váljék. A lépést előremutatónak és példaértékűnek tartom. A sajtóban is megjelenő küldöttgyűlési határozat alapján azoknak a hallgatóknak az ösztöndíjai, akik ehhez hozzájárulnak, nyilvánosságra kerülnek, és meg-

tekinthetőek lesznek a HÖK-irodában. A TTK HÖK-ben jelenleg a tisztségviselők rendszeres közéleti ösztöndíjainak maximális összege nyilvános, a hallgatói normatíva százalékaként megadva, melyről a TTK HÖK Alapszabálya rendelkezik. A kiemelkedő hallgató teljesítmény egyszeri ösztöndíjának (korábban jutalomkeret) véleményezhetősége is minden pályázat esetén nagy betekintést enged. A tevékenységért pályázott összeg nyilvános, csoportos pályázat esetén az ösztöndíjra pályázottak száma, a legnagyobb és legkisebb egy hallgatóra pályázott összeg szintén, de a teljes nyilvánosságra hozatal lehetősége nálunk még nem áll fenn.

A már sokat említett adatvédelmi és adatkezeléssel kapcsolatos vizsgálat eredményének megszületését követő lépés a hiányosságok pótlása, a szükséges lépések megtétele, precízebb eljárásrendek elfogadása és azok pontos betartása a későbbiekben. Minderről intézkedési terv készül, és az abban foglaltak haladéktalan megvalósítása lesz a feladatunk a közeljövőben.

Megtörtént az átállás a jutalomkeret pályázatról a Kiemelkedő Hallgatói Teljesítmény Egyszeri Ösztöndíjára. A gyors és egyszerű pályázást lehetővé tevő körülmények megteremtése időigényes volt, de mostantól várjuk a beérkező pályázatokat mindennemű kiemelkedő teljesítményre. A pályázás módjának pontos leírása a ttkhok.elte.hu/khteo oldalon megtekinthető. Ugyan itt a leadott pályázatok bárki számára véleményezhetőek, és az elbírált pályázatok is megtekinthetőek.

A nemrég felállított Választási Bizottság is megtartotta első ülését és megkezdte a munkáját, azaz a 2013/2014-es választási ciklusra vonatkozó küldöttgyűlési képviselőválasztás lebonyolítását. Jelenleg a jelöltállítási időszak zajlik, így aki szeretné a TTK HÖK legfőbb döntéshozó szervében képviselni hallgatótársait keresse fel a HÖK honlapjának erre vonatkozó oldalait. A Választási Bizottság munkájáról és a felhívásokról mind a Nyúzbán mind a honlapon részletesen olvashattok.

Béni Kornél
ELTE TTK HÖK Elnök
elnok@ttkhok.elte.hu

Új kezekben az ösztöndíjak

Kell a vasmarok a biztos jövőért

Hosszas várakozás után a szociális elnökhelyettesi tisztség betöltésre került. Kovács Fanni, a korábbi mentorkoordinátor KÖB tagsága során közeli kapcsolatba került a TTK HÖK ösztöndíjaival. Hozzáértése és tapasztalata predestinálja, hogy feladatát magas színvonalon és megbízhatóan fogja végezni.

Az április 15-i Küldöttgyűlés szavazott nekem bizalmat, hogy én irányítsam ösztöndíjak sorsát. Elengedhetetlennek érzem, hogy először bemutatkozzak, mind személyesen, mind szakmailag.

1991-ben születtem Miskolcon, itt nevelkedtem, itt jártam iskolába. A középiskolát a Herman Ottó Gimnáziumban végeztem, majd 2010-ben nyertem felvételt az ELTE TTK biológia BSc szakára. Jelenleg is ezt a szakot végzem kémia tanári minorral. Volt passzív fél-éve, hogy kipróbálhassak egy másik szakot, de végül mégis itt kötöttem ki.

A 2012/2013 alakuló Küldöttgyűlését először kezdtem, mint képviselő, de már az előző tanévben is aktívan kivettem a részem az Önkormányzat életében. 2011-ben, mint mentorjelölt találkoztam először a HÖK-kel, majd mentorrá is váltam. A következő ősszel az Ellenőrző Bizottság tagjaként megismerkedtem a működés minden részletével, és több Kari Ösztöndíjbizottság ülésen is részt vettem. Majd februárban a biológia szakterület koordinátorának választottak, 2012 őszétől pedig hivatalosan is KÖB delegált lettem. Idén, egy huszárvágással, a mentorkoordinátori posztot is betöltöttem, és lefektettem a 8. mentorrendszer alapjait, majd beindítottam azt. Ennyi idő alatt az Önkormányzatban volt szerencsém három szociális elnökhelyettes és három KÖB elnök munkáját is megfigyelni, ebből ötük által tartott ülésen is részt vettem. Úgy vélem, ezeket a tapasztalatokat tudom kamatoztatni.

Hogy két év alatt ennyi váltás volt, teljesen összekavarta a rendszert, mely kissé kaotikussá vált. Ugyan minden KÖB elnök tudja, ő mivel foglalkozott, de úgy látom a múlt tisztázatlan. Elég komoly feladat előtt állok így, hisz az ösztöndíjak múltját, jelenét és jövőjét is rendbe kell raknom. Ez alatt az egy hét alatt megbizonyosodott a félelmem a

múlt átláthatatlanságáról és így a jövő is ingatag. Hisz az új szabályzat építéséhez szükségünk lenne az elmúlt évek statisztikájára, az új szabályozás pedig nélkülözhetetlen ilyen körülmények között, mint elvonások, új rendeletek, törvények.

Egy ilyen viharos időszakban mégis miért akarná bárki betölteni ezt a pozíciót? Nagyon egyszerű: a hallgatókért. Az én motiváltságomnak pedig még négy fő oka van jelen esetben, az első három egy kalap alá vehető.

FELÜLVIZSGÁLATOK. SZAKSZERŰ MŰKÖDÉS. ÁTLÁTHATÓSÁG.

Habár az ösztöndíjaknál nincsenek kardinális hibáink, vannak hiányosságaink. Ezeket fel kell számolni. A felülvizsgálatok hivatottak a hibák felfedezésére, felismerésére. Ehhez tisztában kell lennünk a kormányrendeletekkel, az egyetemi központi szabályozással illetve a karunkra vonatkozó szabályokkal is. Az utóbbiak azok, amelyeket módosíthatunk, a szakszerű működés érdekében. Ennek a szakszerű működésnek a párja az átláthatóság. Hiszen alapvető, hogy a delegált az ülésről való távozása után tudja, hogy mi történik egy adott pályázattal. Ezt persze a hallgatókkal is meg kell osztanunk, hiszen az Ösztöndíjbizottság minden határozata nyilvános.

Ezen felül fontosnak tartom, hogy aki hallgatók ösztöndíjáról, vagy akár megélhetéséről dönt, mindezt profi módon tegye. Így az Ösztöndíjbizottság hallgatói delegáltjainak és természetesen minden érdeklődőnek képzéseket fogok szervezni.

A negyedik indok akkor fogalmazódott meg bennem, amikor láttam, hogy mennyire egyenlőtlen jelenleg a munka megosztása az Önkormányzatban. Egy idő után az a pár túlterhelt tisztségviselő megrokkan a munka

alatt. Egy plusz elnökhelyettes több terhet is le tud venni a vállukról, míg a KÖB elnökének ez nem kötelessége.

Bármilyen ösztöndíjjal kapcsolatos kérdéssel nyugodtan forduljatok hozzám a szocseh@ttkhok.elte.hu e-mail címen, és akár személyesen is az Északi Hallgatói Irodában (0.75) minden hétfőn délután egy órától fél háromig.

Kovács Fanni
Szociális elnökhelyettes
szocseh@ttkhok.elte.hu

Keressetek minket!

facebook.com/tetekasnyuz

issuu.com/tetekas_nyuz

Küldöttgyűlés

2013. április 15-én 20 órakor ült össze az ELTE TTK HÖK Rendkívüli Küldöttgyűlése, hogy az aktuális kérdéseket megvitassa. Szokatlan nagy számban gyűltek össze érdeklődők, ezt kétség kívül a 4 napirendi pont, azaz a Geo-Bio Gólyatábor okozta.

Az első napirendi pont gond nélkül zajlott. Minden tisztségviselő időben kiküldte beszámolóját, melyet el is fogadtak.

A második napirendi pontban személyi kérdésekről döntöttek. Elsőként a szociális elnökhelyettes személye került sorra. Kovács Fanni időben kiküldött pályázatához kapcsolódóan válaszolt néhány kérdésre. A képviselők bizalmat szavaztak neki, így mostantól hozzá fordulhatok szociális kérdésekben.

Ezután a kommunikációs biztosi tisztség következett. Nagy Richárdot megválasztotta a Küldöttgyűlés.

Következő személyi kérdésként a mentorkoordinátorról kellett dönteni. Több forduló szavazás után, egyszeri többséggel végül Uhljár Péter került megválasztásra.

Sor került új Hallgatói Alapítvány elnök választásra is. Ezt a posztot hétfői hatállyal Dukán András Ferenc tölti be. Az ügyintézés továbbra is Hermán Dávid látja el a

Kuratórium megbízásából. Az alapítványnak így új titkára is szükség lett, ezeket a feladatokat ezentúl Kuti Péter látja el.

Mivel egy biológus hallgató lett a szociális elnökhelyettes, ezért a szakterületről új tagot kellett delegálni a helyére a Kari Ösztöndíj Bizottságba. Ez a hallgató Gyüre Zsolt, aki ezentúl képviseli a biológia szakterületet a KÖB-ben.

Harmadik napirendi pontként a Választási Bizottság felállítása szere-

pelt a közelgő képviselő választások miatt. A Bizottság 13 fővel megalakult, és hamarosan munkájuk kezdetét is veszi, mivel április 17-én megkezdődött a képviselő jelentkezés.

Negyedik napirendi pontként elérkezett a sokak által várt Bódvarákó kérdése. A központi kérdés – mely körül nagyon nagy volt az érdeklődés a Küldöttgyűlést megelőző napokban is – az volt, hogy hány napos legyen a tábor. Számtalan pro és kontra érv hangzott el mindkét oldalról, egy illusztris prezentációt is láthattunk, és nagyon sokan osztották meg személyes véleményüket a tábort illetően. Végül a képviselők úgy döntöttek, hogy eltörlik az előzetesen meghozott 79/2013-as választmányi határozatot, és a tábor a hagyományos 6 napos, 7 éjszakai formában kerül megrendezésre idén nyáron is.

Az ötödik napirendi pontban az ideai LEN támogatásáról volt szó.

Az utolsó napirendi pontban az új szabályzatok kerültek megvitatásra. Az eddigi Jutalom Keret néven ismert támogatás megszűnt, helyette a KHTEO – Kiemelkedő hallgatói teljesítmény egyszeri ösztöndíj – pályázat került bevezetésre.

Hajnali fél 4-kor az ülés lezárult.

V. Évi

Jelentkezz képviselőnek!

Beleszólnál Te is a döntéshozatalokba? Nem mindig értesz egyet a HÖK döntéseivel? Úgy gondolod, hogy Te talán jobban csinálnád? Ha így gondolod nincs más dolgod, mint jelentkezni képviselőnek, utána pedig gyűjteni a szavazótáborod, és lehet, hogy a következő félévben már Te is részt veszel a Küldöttgyűléseken szavazati joggal.

Jelentkezési lapot az Északi Haliban (É 0.75) találsz, és itt tudod leadni is.
Teljes kiírás és jelentkezési lap: <http://ttkhok.elte.hu>

Jelentkezési határidő: 2013. 04. 30.

Sportnap a Budaörsi Napokon!

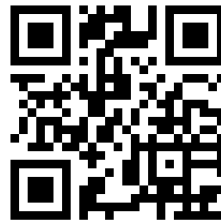
Ha eddig távolinak érezted magadtól a sportot, most akár a szobádba is beköltöztetjük, ha szeretnéd! A Budaörsi Napok alkalmával április 29-én az egyetemi sport beköltözik az ELTE-KCSSK kollégiumba egy fergeteges sportnap erejéig. A rendezvényen való részvétel mindenki számára ingyenes.

TERVEZETT PROGRAMOK:

- Alakformáló aerobik, akrobatikus- és táncórák
 - Erő- és állóképesség fejlesztő órák: TRX, Kettlebell
 - Sportbemutatók
 - Bajnokságok:
 - Foci (2*10 perces meccsek, 4+1-es felállás)
 - Kosárlabda (3-3 elleni meccsek, 21 pontig, vagy a 10 perces játékidő végéig tart a mérkőzés)
- További információkért kísérd figyelemmel az fb-eseményt.

**CSAPATOK JELENTKEZÉSÉT AZ INFO@BEAC.
ELTE.HU EMAIL CÍMRE VÁRJÁK A SZERVEZŐK!**

A jelentkezésben adjátok meg a csapatnevet, egy fő elérhetőségét, és a csapattagok nevét.

Sztereotípek hálójában

Mindig kérdés volt a nők helyzete a sport területén. Azt hittem, ez a XXI. században már nem lehet kérdés. Nos, tévedtem. Leírok egy esetet, amely nyomot hagyott bennem a nők megítélését tekintve a fociban.

Egész életem során imádtam a sportot. Legfőképpen a focit és a kézilabdát, és általában tisztában vagyok a sportvilág híreivel, fontos eseményeivel. Úgy gondolom, jobban is, mint a nők többsége.

Egy szakos rendezvényről sétáltam haza egyedüli lányként, 4-5 fiú társaságában. Fél füllel hallottam, hogy az előttem sétálók fociról beszélgettek. Mivel jól el tudok társalogni a témáról, rákérdeztem, hogy esetleg futsalról van-e szó. Aki ismer, tudja, hogy valamennyit konyítok a sporthoz, főleg a focihoz, éppen ezért ért váratlanul a következő válasz:

„Nem, te nő vagy. Te ne szólj bele!”

Miért, mert nő vagyok és ez egyenlő azzal, hogy nem értek hozzá? Mondanom sem kell, köpni-nyelni nem tudtam hirtelen. És attól fogva bizonyíthattam, hogy igenis van fogalmam a foci mikéntjéről, természetesen semmit sem ért. És biztos állíthatom, hogy ez a „beszélgetés” az előtte lévő bulitól függetlenül is így zajlott volna le. Majd az utána következő szóváltások során kiderült, hogy egyes

férfiakban, milyen sztereotípiák alakultak ki a nők és a foci kapcsolatát figyelve.

Rendben, ez még elfogadható, hiszen a statisztikák minden bizonnyal alátámasztják, hogy a nők többségét nem érdekli a futball, és nem is értenek hozzá. Na de hogy egyesek arra sem méltatnak, hogy megismerjék a másikat, esélyt adjanak neki, hogy bizonyítson, és azt mondassák róla, hogy „valóban, ez a csaj tud valamit”, az több mint felháborító. Az meg már el is hanyagolható, hogy vajon miért áll az illetőhöz olyan közel egy ilyen férfias sport, mint a labdarúgás.

Természetesen mindig vannak kivételek, és őszintén remélem, hogy ez az eset csak kivétel volt. De abban a pillanatban nagyon letörtem, hogy ennyire meg tudnak bántani. Személyesen nem szembesültem még hasonlóval, és nem volt kellemes érzés. Mert létezik olyan nő/lány, aki ebben nőtt fel, ez az élete (még ha nem is versenysport szerűen)... És akkor egy mondattal zúzzák porrá az addigi sportba vetett hitét. Kérdem én: mit kell tennünk nekünk, nőknek, hogy ne kezeljenek kibicként? Legalábbis ebből a párbeszédéből ez szűrhető le. Tényleg ennyire hihetetlen, hogy a Nemzeti Sport a kedvenc napilapom?

Vélhetően ezért is tartott ott a magyar sport, ahol. Nem ismerjük el társaink tudását (nemzeti szinten érte, és természetesen a sportban aktívakat kivéve), és nem is vagyunk kíváncsiak rájuk.

Ehhez kapcsolódva végeztem egy kutatás felét. Megkérdeztem 14 véletlenszerűen kiválasztott ELTE-s ismerőst (fiút, lányt egyaránt), hogy milyen sűrűn járnak hallgatótársaik meccseire. Igazából számomra nem volt meglepő az eredmény, de mindenképpen elgondolkodtató. Azt lehet mondani, hogy abszolút nem érdekli a hallgatókat a társaik teljesítménye (57 % egyáltalán nem jár ki meccsekre/versenyekre). A többség (64%) időhiány miatt; a sorban következő indok a barátok/ismerősök hiánya volt. Viszont, ha minden alkalommal ingyen sör/csoki várna őket, akkor sem nőne a látogatottság. Szomorú, de igaz, hogy az érdeklődés akkor sem változna, ha bármi fogadná a szomszagos egyetemistákat. Viszont az jó hír, hogy aki most is jár, az ilyen nélkül is ugyanolyan sűrűn jár. Ez persze nem túl reprezentatív felmérés, de ha azt vesszük, hogy sportos körökben mozogok, akkor lehet erre alapozni. Sőt, a nem is olyan rég készített TTK-s sportkérdőívből kiderült, hogy a válaszadók 81 %-a egyáltalán nem megy ELTE-sek mérkőzéseire.

Én pedig a jövőben igyekszem azon lenni, hogy ezeken a számokon javítsunk, de ehhez a Ti/Mi akarásotok/akarásunk is kell. Hiszem, hogy a sport csodálatos dolog, és aki ezt nem látja, annak meg kell mutatni! Legyen gyerek, felnőtt, férfi vagy nő.

Zaki

TétékásNyúz

Vulkánok egy karnyújtásnyira

Interjú Dr. Karátson Dáviddal, a Természetföldrajzi Tanszék vezetőjével

Gyerekkorunkban minket is elvarázsoltak a vulkánok. Laikus szemmel csodálatosnak láttuk, ahogy szinte a semmiből feltörő forró magma kíméletlenül elpusztított mindent a környezetében. Kevesen vannak azonban olyanok, akiket egészen felnőtt korukig kísér ez az áhítat. A héten Dr. Karátson Dáviddal, országunk egyik legelismertebb vulkanológusával olvashattok interjút.

Sok ember fantáziáját mozgatják meg a tűzhányók. Ön szerint ez minek köszönhető?

Aki földtudománnyal foglalkozik, tisztában van azzal, hogy minden probléma érdekes a maga nemében. Érdekes egy ásvány mikroszkopikus vagy annál is finomabb szerkezete, érdekesek a dinoszauruszok, vagy éppenséggel a vulkánok is, amelyeknek érdekességükön túl történelmi szerepük is van katasztrófális kitéréseik révén. Csak az elmúlt 2-3 ezer évben körülbelül 300 000 ember vesztette életét a vulkáni tevékenység következtében. A dinoszauruszokat azonban nem véletlenül említettem, hiszen jelzik, hogy bizonyos témák még sokkal érdekesebbek a nagyközönség számára. A vulkánok is előkelő helyen vannak, érdekességüket és fontosságukat

nemcsak a nagy katasztrófák igazolják, hanem a még fontosabb természeti javak (építőkövek, talaj, geotermia, ásványvizek, hévizek stb.), amelyekkel tízmilliók élnek világszerte. Tehát sokkal több hasznot hoznak az embereknek, mint amennyi kárt okoznak. Ezen belül nyilván a látványos, mozgalmas, nyugtalan tulajdonságaik azok, amelyek vonzzák az ember érdeklődését. De ezek csak az aktív vulkánokra jellemzőek. Sokkal több azonban az olyan tűzhányó, amely már kialudt. Ezeket már sokkal nehezebb kutatni, ami szerintem sokkal izgalmasabb. Ilyenekben bővelkedik a Kárpát-medence. Mit is csinálhat, mit kutathat egy kárpát-medencei vulkanológus? Bővelkedünk a lehetőségekben, ám a rég kialudt vulkánok kutatása bonyolultabb is. Nehezebb kérdéseket tesz itt fel a természet. Egy kialudt, tízegynéhány millió éves vulkánon az intenzív tektonika, meg az eróziós folyamatok, azaz az idő vasfo-

ga alaposan otthagya a nyomát. Míg ebből adódóan szakmailag érdekesebbek számomra hazai vulkánjaink, és mindent meg is teszek a népszerűsítésükért, addig a nagyközönségnek az állandóan működő, tűzijátékot, vagy éppen hatalmas robbanásokat produkáló kitérések azok, amelyek leginkább megmozgatják a fantáziáját. Hiszen ezek a híradásokba bekerülnek. Gon-

doljunk csak a XX–XXI. század sajátosságára, a hamufelhők okozta légtérzarakra, amelyeket legutóbb az izlandi Eyjafjallajökull kitérése példázott!

Ön is azok közé tartozik, akik már gyermekkorukban tudták, hogy vulkanológusok lesznek?

Gyermekkoromban még nem tudtam. De tény, hogy mindig is érdekelt a természet és a földrajz. Én még abban a korban nőttem fel, amikor a hétvégeket számunkra nem a TV vagy az internet, hanem a kirándulás jelentette. Szüleim nagyon sokat vittek kirándulni, legfőképp hegyekbe, nemritkán magashegységekbe. Nekik biztosan köszönhető a korai érdeklődésem a hegyek iránt.

Mi terelte mégis erre a pályára?

Igazából az egyetemre kerülésem után fordult érdeklődésem a földrajzon belül a vulkánok irányába. Ez köszönhető kiváló tanárainknak is, leginkább Székely Andrásnak és Nemerkenyi Antal-

nak. Akkoriban Székely András volt a tanszékvezető, jól emlékszem, amikor megkérdezte egy előadás során, hogy szeretne-e valaki vulkánokkal foglalkozni. Ekkor már tanulmányaink során érintettük ezt a területet, így a téma érdekessé vált és nagyon megtetszett. Tehát az egyetemi éveim alatt, a második év után döntöttem a vulkanológia mellett. Dolgozatokat, TDK munkákat kezdtem készíteni, majd végül meg is nyertem egy OTDK-t. Ezután is szép fokozatosan jöttek az eredmények, a feladatok és a lehetőség arra, hogy doktori ösztöndíjas legyek az egyetemen. De nemcsak eredmények, hanem szerencse is kellett, hogy végül az egyetemen maradjak.

Egyszer említette, hogy az országban mindössze 3 vulkanológus van, önnel együtt.

Igen, ez valóban így van. Talán ez egy kicsit szerénytelenségnek tűnhet, hiszen nagyon sokan foglalkoznak valamilyen szinten a vulkánok kutatásával. Ám más egy-egy szűkebb területet kutatni és más általában és naprakészen rendelkezni a vulkánokról szóló korszerű tudással. Ilyen kolléga, aki kutatási szinten is foglalkozik a vulkánokkal, valóban csak három van. Vagy ha úgy vesszük, kettő és fél. Hiszen egyikünk Németh Károly, nemzetközileg is méltán elismert vulkanológus, aki már régóta Új-Zélandon él és kutat. Fő kutatási területe a bazaltvulkánok. Ugyancsak főként bazaltvulkánokkal foglalkozik Harangi Szabolcs geokémikus, aki a Közvetlen és Geokémiai Tanszék vezetője. Jőmagam pedig elsősorban a vulkánok geomorfológiájával foglalkozom. Felkészültségi hátterünk és érdeklődésünk tehát mindhármunknak más, de mindannyian vulkanológusok vagyunk.

Ön szerint miért ilyen kevés ez a szám?

Nyilvánvaló, hogy sokkal többen vannak, akik érdeklődnek a téma iránt. Ha valaki a nagyobb nyugati egyetemeken olyan kutatási területet választ, ami kicsit specifikusabb, tehát például éppen a geokémia, a geomorfológia, vagy a szeizmológia, az el tud helyezkedni a szakmában, pl. ösztöndíjjal, vagy valamilyen projektben, akár aktív vulkáni országban is. Magyarországon – őszintén megvallva – nemhogy egy vulkanológusnak, de bármilyen frissen diplomázott geográfusnak,

geológusnak sincs túl sok álláslehetősége. Sajnálatos módon tehát egy vulkánok iránt érdeklődő fiatalnak inkább külföldön lesz lehetősége elhelyezkedni, holott nem lenne hátrány, ha itthon hasznosulna a tudása, amit 5-8 év alatt megszerezett. Jelenleg is több tanítványom van, aki ebben a cipőben „vergődik”, mások pedig néhány év múlva fognak ezzel szembe-sülni. De az alap kutatás sosem volt könnyű helyzetben.

Kiváló módszere a figyelem és az érdeklődés felkeltésének a celldömölki vulkánház. Honnan jött az ötlet, egy ilyen vulkánház kialakítására?

Maga az ötlet a már említett kollégámtól, Harangi Szabolcstól származik. Bő tíz évvel ezelőtt álmolta meg, hogy egyik kutatási területén, a Ság-hegyen, jó lenne létrehozni egy népszerű-tudományos múzeumot. Az élet úgy hozta, hogy tavaly engem kért fel a helyi önkormányzat, hogy a végső fázisban megalkossam a kiállítás szakmai forgatókönyvét. Egy szakmai forgatókönyv rengeteg ötletet a megvalósítás küszöbére hoz. Kiváló csapatmunkának – számos hazai és külföldi kollégámnak és egy profi építész stúdió-nak – köszönhető, hogy nemzetközi szinten sikerült megvalósítani az állandó kiállítást. A nemzetközi jellegét erősítheti, hogy a kiállítás nem csak magyar nyelvű, a szöveges tartalom elérhető angol és német nyelven is.

Milyen a felépítése az említett vulkánháznak?

A vulkánházat egy kiváló építésziroda tervezte, Földes László és társa, akik nagyon modern épületet valósítottak meg átjárható és átlátható belső térrel. Ez egy négy szintes ház, ahol nyolc terem és néhány kisebb térrész került berendezésre. Tehát ez egy hatalmas építmény.

Az előbbiekben már említette, hogy több mint tíz éve folyamatban voltak az előkészületek. Miért tartott mégis ilyen sokáig a megvalósulása?

Tavaly kapcsolódtam be a munkálatokba, ezért a részletekről csak hallomásból értesültem. Megemlíteném, hogy a celldömölki önkormányzat részéről is változott a tervek támogatottsága. A késedelem mögött elsősorban az ismert több lépcsős pályázati folyamat áll, ami számos más EU-s projekthez hasonlóan nagyon sokáig húzódott.

Mikor nyitott meg a Vulkánház?

A kiállítás 19-én nyílt meg protokollárisan, a helyi média jelenlétében. De ami fontosabb: 22-e óta a nagyközönségnek is látogatható. A nyitó napok során 4 napon keresztül csoportokat vezettem körbe, gyakorlatilag folyamatosan. Ez nagyon komoly tanári feladat volt a számomra, hiszen nem szakemberekről volt szó elsősorban, hanem nyugdíjasokról és iskolásokról. No persze, kollégák, tanárok is akadtak szép számmal.

Az érdeklődők mivel találkozhatnak a látogatásuk során? Sikerült kicsiket és nagyokat egyaránt lekötő programokat összehozni?

Az említett nyolc terem próbáltuk úgy berendezni, hogy az élvezetes legyen minden korosztálynak és különböző érdeklődésű látogatóknak. A vulkanológiai ötletek mellett külön figyelmet fordítottunk arra, hogy ne csak a felnőtteknek szóló érdekes, néhol akár „magasröptű” tudományos szint legyen jelen, hanem kicsiket, illetve iskolásokat szórakoztató attrakciók is helyet kapjanak.

A korszerű multimédia széles választékának köszönhetően fontos szerepet kaptak a hatalmas, érintőképernyős eszközök. Ezekben van filmvetítés, különböző választható menüpontok, valamint információk tömkelege. Az első négy nap alatt valóban bebizonyosodott, hogy a fiatalok ezt élvezik. Az úgynevezett Felfedezőteremben iskolai foglalkozásokat is lehet tartani. Van egy mini gejzírmodell, ami egy gombnyomásra olyan vízkitörést produkál, mint egy valódi gejzír. Homokvulkan modellje is található, amely a hamuszórást hivatott demonstrálni. Van mini földrengésszimulátor és egy játékos szeizmográf. A gyerekek számára különösen élvezetes a hóálló vulkanológusruha, amelynek a sisakját, kesztyűjét fel lehet próbálni.

A központi, úgynevezett Tűzhányóteremben anyagok (ásványok, kőzetek) és vulkáni formák, valamint közepén az Etna makettje található, rákasírozva a legújabb vulkanológiai térképe. Két nagyon fontos attrakció a vulkánházban a Szimulációs terem, ahol a vulkánkitöréseket szimuláljuk, tehát lávaöntések és robbanásos kitörések animációit mutatjuk be. Ezek az animációk látható például egy robbanásos kitörést követő hamufelhő terjedése, vagy egy lávafolyás lejtőn való mozgása. Különböző lávafelszínek-

re lehet rálépni, hogy megmutassuk a különbséget a sima és a durva láva között.

A másik a Naprendszer vulkánjairól szóló terem, ahol azokat az égitesteket mutatjuk be, amelyeken volt (vagy van) vulkanizmus, ilyen például a Mars, a Vénusz, és a Jupiter holdja, az Io. Ez az egyik leglátványosabb terem. A 3. szinten vulkánmoziban pihenhet meg a látogató, egyelőre egy állandóan futó, látványos, 20 perces válogatás képsorait követheti, végül a 4. szinten külön terem mutatja be a Kárpát-medence vulkánjait. Ennek a teremnek a különlegessége, hogy a terem közepén lévő makettre rávetítjük a domborzatot (Google Earth képek) és a földtani felépítést, kiemelve a vulkáni hegységeket. A vulkánkatasztrófákról és a vulkánok jótékony hatásairól is színes anyagok vannak a termekben. Aki nem a teljesség igényével, de azért alaposan végigmegy a kiállításon, legalább három órát el tud majd tölteni.

Ön szerint, hogy nem a fővárosban épült meg a vulkánház, lesz így is elég látogató?

Ha Budapesthez közelebb került volna, valóban nem kétséges, hogy hamarabb és nagyobb népszerűséget hozhatna. Egy közelebbi helyszínnek például a Dunakanyart tudtam volna elképzelni, hiszen ott nincs hiány vulkánokból és látványosságból. Celldömölk ugyanakkor fontos regionális központtá fejlődhet. A helyi önkormányzat nagyon komolyan veszi a népszerűsítését. A marketing osztály azon fáradozik, hogy összekösse az újonnan épült vulkánfürdőt és a vulkánházat, illetve épül egy négy csillagos szálloda is a városban. Leginkább a közelben lévő nagyobb városok lakóira, Pápára, Győrrre, Sárvarra, és az osztrák, szlovák látogatókra számítanak. 25 ezer fő/év látogatót tűztek ki célul, ami talán nem az első évben fog megvalósulni, de bízunk benne, hogy mielőbb.

Budafai Viktória

SZAKDOLGOZATKÖTÉS

Áraink:

Kötés (fekete borító, 3 sor aranyozással, Ft/db)

48 órás határidővel: 1600.-

24 órás határidővel: 1900.-

3 órás határidővel: 2400.-

plusz aransor: 300.-

Nyomtatás (csak szakdolgozatkötés esetén, Ft/oldal)

fekete-fehér: 10.-

színes: 120.-

CD-re írás (Ft/db)

450.-

<http://portal.elte.hu/diplomakotes>

**Személyesen: Északi épület, 1.
emelet, Gömb aula galériája,
Hallgatói Alapítvány
Ügyfélszolgálat**

XXIV. Eötvös 5km

Fuss együtt a Magyar Egyetemi Sport Arcaival

XXIV. Eötvös 5km-n!

Együtt tomboltál az egész országgal Joó Abigél heroikus menetelésékor a tavaly nyári olimpiai játékok idején? Egy gyakorlatra jársz Európa legsokoldalúbb úszózsenujeivel, Cseh Lászlóval és a legutóbbi két paralimpián egyaránt aranyérmet szerző Sors Tamással, de a négy fal közül kirobbanva szívesen versenyeznél velük hosszútávon? A 2013. május 7-ei XXIV. 5vös 5km programjain belül erre is lehetőség nyílik, ugyanis a Magyar Egyetemi Sport Arcai megmutatják, hogy a futópályán és a kerekasztal mögött sem partra vetett halként vergődnek.

A tucatnyi év tapasztalatával felvérteződő futóverseny ezúttal sem válik tucatversennyé, így a Lágymányosi Eötvös Napok nyitányaként sokszínű programok várják a mozgásra vágyókat. Az NBA Live Europe 2012 milánói állomásán ámulatba

ejtő kosaras és focis freestyle produkcióval kirukkoló Jamnastyx csapata tart bemutatót, majd a nemzetközi szinten egyre nagyobb hírnevet szerző ELTE Cheerleader látványos koreográfiájával csavarja el a fejeket. Diákigazolványért cserébe ismét kipróbálhatjátok a Nike futóbusz legújabb termékeit, de a Pulay „Energiabomba” Szilvi vezette aerobicos, zenés bemelegítést sem érdemes kihagyni.

A SportPont Program pontgyűjtő akciójának egyik fő állomásaként a 18 éven aluli korosztályt is szeretnénk megmozgatni, ezért 2013 tavaszától a Legsportosabb Gimnáziumnak, Középiskolának szánt kupa is gazdára talál. A minimanóktól kezdve a seniorokig minden kategóriát bevonó futás végeztével is megéri a helyszínen maradni. Az eredményhirdetést szendvicsbe fogó attrakciók idén sem maradnak el: előbb egy beszélgető délután következik az olimpikonokkal, majd a nap csattanójaként minden szempár a tombolahúzásra szegeződik, amelynek fődíja egy olimpikonok által aláírt ereklye. Lépj ki velünk a hétköznapiakból!

Nagy megtiszteltetés számunkra, hogy a tavaszi 5vös 5km futóverseny fővédnöke az ELTE Rectora és az MRK elnöke, dr. Mezey Barna, továbbá a BEAC és a MEFS elnöke, dr. Kiss Ádám. Távollétükben dr. Fábri György rektorhelyettes ünnepélyes megnyitója indítja útjára a versenyt 5 óra 5 perckor a hagyományokhoz híven.

Részletes információkért keress fel az eotvos5.elte.hu.

Futócipőket izzítsátok, ismét egy hatalmas élmény vár rátok!

Szkeptikus klub

A közösség hatása ránk

Miért nem gyógyíthatók a fanatikusok, avagy miért terjednek a téveszmék? A téveszmék széleskörű elterjedését boncolgató előadáson április 16-án vehettek részt az érdeklődők a belvárosi Kossuth Klubban. Marosán György, a Szkeptikus Társaság tagja az áltudományos hírek rögzülését és tömeges elfogadását evolúciós okokra vezeti vissza, ugyanis szerinte a társadalom bármely jelensége csakis fejlődéstörténetünk fényében értelmezhető.

EVOLÚCIÓS MECHANIZMUS

A társadalmi fejlődés során létrejött ideológiák, nézetek az adott korban szelektálódnak az ún. „gondolatrend-órség” által. Ők minősítik az eszmét hivatalosnak, a közösség számára irányadónak, vagy éppen ezzel ellentétesnek. A tudomány megjelenése fordulatot hoz, univerzális minta-kereső és minta-tesztelő szerepe van, ellenőriz és dönt a létjogosultságról.

Elsőre úgy tűnhet, hogy a hamis képzetekhez való ragaszkodás magyarázata az emberi ostobaság, felszínes gondolkodásmód vagy esetleg a naivitás. Ámde a tévhitek gyakoriak képzett, elismert emberek köreiben egyaránt. Mindezért az evolúció vonható felelősségre. Az embert, csakúgy, mint a többi élőlényt, tanuló lényé formálta. Ebből következik, hogy jellemző ránk a tanítónak kinevezett személy kétkedés nélküli másolása, követése.

A tanulás a minta-keresést jelenti, és az attól való különbözőség azonosítását. A túlélés alapja az, hogy viselkedésünkkel alkalmazkodjunk környezetünkhöz, így kialakul egyfajta automatizált magatartás. Azonban ez a folyamat kettős, ugyanis a tapasztalatok módosítják azt a mentális modellt, amit eleinte követtünk.

ÖNÁMÍTÓ OPTIMIZMUS

Kísérletek bizonyították, hogy mikor újabb és újabb döntés elé kerülünk, a közben felmerülő ténymorzsák közül azt fogadjuk be, ami illeszkedik korábban kialakított világképünkbe, esetleg kedves számunkra a feltételezés. Nem a tényekhez, hanem saját attitűdünkhöz viszonyítunk, így kirekesztjük az új, a miénktől különböző perspektívát felállító elképzeléseket. Ezt a jelenséget nevezzük kognitív disszonanciának.

A közösség hatalmas befolyással bír ránk, hiszen igyekszünk beilleszkedni, az eltérést minimalizálni. Megfigyelhető egy bizonyos hálózati szerkezet, ún. „fürtökben” élünk, amelyeken belül erős a kapcsolat, a többi fürtözhöz viszont csak gyengébb szálak kötnek. Az ember életét meghatározza ez a csoport, ami lehet akár a szűkebb értelemben vett baráti körünk is.

Emellett tekintélyes egyéneket, politikusokat, vallási vezetőket, vagy akár művészeket, írókat követünk, vezetőnek kiáltjuk ki őket. Abban az esetben, ha ez a személy karizmatikus jelenség, képes lehet a valóság meghamisítására az őt elismerők szemében. A szociális manipuláció képes megváltoztatni az agyban őrzött információt, így veszélyes politikai fegyver is lehet. A hívók pedig nem rendelkeznek skeptikus szűrővel, nem tesznek fel vezetőjükkel szemben ellentmondó kérdéseket, így ők is könnyen irányíthatóvá válnak.

MODERN KOR

A modern korban világszerte megrendült a hit a meglévő mintákban, felerősödött a mintakeresés igénye. Az ember egyre inkább elveszti az irányítást a környezet felett, a bizonytalanság pedig még inkább a téveszmék felé fordít minket, hiszen kényszeresen keresünk megoldást és magyarázatot a meg nem értett, meghökkentő és irreálisnak tűnő jelenségekre.

A tömegkommunikációs eszközök közül főként az internet ad teret a szükségszerű mintagenerálásnak, ahol a legkülönbözőbb információkra, és azok tökéletes cáfolatára lelhetünk. Itt korlátlanul terjedhetnek az áltudományos hírek, tömegeket megtévesztő elgondolások. A média gátlástalan módszereivel kihasználja a kialakult intellektuális zavart, mivel fő eszköze

az emberi természetből fakadó csordaszellem. Gondoljunk például 2012 decemberére, amikor népsokaság várta az első apokalipszist.

Az emberek nem fordítanak energiát arra, hogy kellőképpen utánanézzenek egy adott kérdéskörnek, pillanatnyi benyomásuk alapján döntenek. A legritkább esetben vesződnek azzal, hogy racionális érvelést állítsanak fel magukban, ragaszkodnak a korábban kialakított, téveszmék szötte világképükhöz, mert úgy érzik, mindig is így gondolták.

A TUDOMÁNY FEJLŐDÉSE

A tudomány folyamatos előrelépései nagy szerepet játszottak a különböző ideológiák kibontakozásában. A túlélés érdekében fontos volt a megjelenő eszmék állandó ellenőrzése, a tudomány hivatalos minta-tesztelő rendszerre nőtte ki magát. Ennek első fordulópontja a Galilei-per volt, ami azért robbant ki, mert Galilei a heliocentrikus világkép felé fordult.

Kezdetben a tudósokat hatalmas tisztelet és csodálat övezte, nem illet megkérdőjelezni állításait. Ennek ellenére a tudományban is megjelentek egymásnak ellentmondó alkotások, áligazságok. Ráadásul az átlagemberek számára egyre kevésbé befogadható kutatási eredményekkel, tézisekkel rukkoltak elő a tudósok. Valójában csak a XX. század végére jelenik meg a tudománnyal szembeni szkepticizmus, megismerjük az árnyoldalait és nehezen megoldható etikai problémákkal találjuk szembe magunkat.

A XXI. században terjedő, fanatizmusba hajló eszmék terjedésének egyik fő oka tehát az, hogy töretlenül nő a kontraszt a tudomány által igazolt eredmények bonyolultsága, és aközött, amit még képesek vagyunk befogadni.

Béki Virág

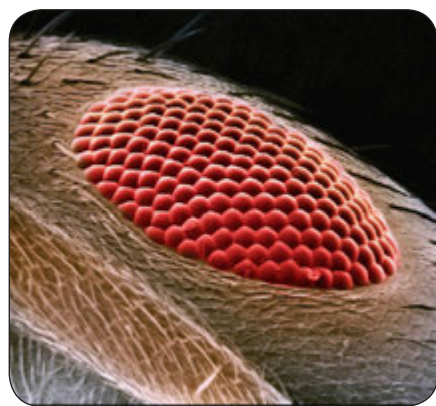
Távcsővel a nanovilágba

Előadás az Atomcsill sorozatban

Az Atomoktól a csillagokig előadássorozat keretében április 11-én Dankházi Zoltán, az ELTE Anyagfizikai Tanszékének docense tartott előadást a pásztázó elektronmikroszkópról. Az előadás természetesen most is a közérthetőség és a könnyed ismeretterjesztés szellemében zajlott.

Távcsővel a nanovilágba: SEM az ELTE-n. Az előadás címe meglehetősen rejtélyes volt. De tegyük most fel egy pillanatra, hogy tudjuk mit jelent a rövidítés - Scanning Electron Microscope (azaz pásztázó elektronmikroszkóp). Az átlagpolgár tisztában van vele, hogy napjainkban a tudósok szabad szemmel se látható dolgokról nagyfelbontású képeket tudnak készíteni, de nem is reméli, hogy a folyamat lépései akár nagyvonalakban is követhetőek lennének a számára.

Dankházi Zoltán a kályhától indult, megismerkedhettünk a „sima” (nem pásztázó, nem elektronokkal működő) mikroszkóp működésével, az érdeklődők némi kvantitatív fizikát is élvezhettek. A némiképp történeti megközelítésben jól kirajzolódtak egy tudományterület fejlődésének tipikus lépcsőfokai. Az egyes lépéseket azonnali „asztali” optikai kísérletek szemléltették. A kísér-

letek tapasztalatai szabályokat öltenek, a megoldhatatlannak bizonyuló problémák törvényekké szilárdulnak.

Az optikával és a mikroszkópiával sem volt ez másképp. Hétköznapijaink során, mikor látásunkat akarjuk egy karhosszal megtoldani, egyszerű eszközök állnak rendelkezésünkre: nagyítók, tükrök, szemüveg és így tovább. Az ember mindig tovább szeretne menni egy lépéssel, de érezzük a kvalitatív ugrást akkor,

amikor a megfigyelendő objektumot nemhogy nem látjuk jól, de szabad szemmel tudomást sem szerezhetünk a létezéséről. Az ismert eszközök természetesen csüörtököt mondanak, és bár az elv jónak tűnik, fizikai akadályokba ütközünk.

A nanovilágnak is megvannak a törvényszerűségei, amelyeket kellő ismeretek birtokában kiaknázhathatunk. És ahol az említett átlag ember talán túlbecsüli a tudósokat: a természet éppoly következetes mikroszkópius skálán is, csak számunkra érthető módon körülményes az átállás.

Az elektronmikroszkópok valamelyest hasonlóan működnek optikai testvéreikhez, ám a leképezéshez különféle fizikai okokból kifolyólag nem használható fény, elektronok fókuszált nyalábjaival tapogatták végig a mintát.

Az elektronnyaláb különböző módokon kerülhet kölcsönhatásba a mintával, ám ezek a kölcsönhatások ismertek, így annak tudatában, hogy mit keresünk, már csak a megfelelő detektorokkal kell körbevenni a kölcsönhatás helyét. A detektorok észleléseit természetesen számítógépesen értékeli ki, és ha az egész műszeregyüttest kellően precízen tudjuk mozgatni, a minta leképezésének a felbontása nanométer nagyságrendűvé tehető.

Az előadáson is elérkezett az a pillanat, amikor a nagyságrendek testközelbe kerülhetnek. Mindannyian átélhettünk már hasonlót, ha elektronikus térképeken az űrben lebegő Földgolyótól indulva az utakon nyüzsgő autókig közelítünk. Képzeld meg el ugyanezt, de most kezdjük a közelítést egy légy fejének méretétől.

A technológia tehát akármilyen merészen működik, a felvételek még nyersen is nagyon látványosak, és akkor az utómunkálatok utáni képekről még szót sem ejtettünk. Mert a SEM sokrétűsége ezt is lehetővé teszi. Az említett atomi folyamatok a minta különböző mélységeiből hoznak információt, így ha például

az ominózus légy fejéről készült színes, háromdimenziós felvételt nézegetjük, biztosak lehetünk benne, hogy a térhatás kivitelezése nem hasraütésszerűen történt, a kapott felvételek tartalmazzák az ehhez szükséges információt.

Mire is jó nekünk tulajdonképpen egy ilyen felbontóképességű eszköz?

A válasz természetesen az, hogy nagyon sok mindenre, de talán érdemes egy kicsit elgondolkozni a lehetőségek főbb csapásvonalain. Az ELTE-n lévő SEM több üzemmódban is használható. A minta alapesetben vákuumban van, ekkor a vezető jellegű anyagok vizsgálhatók, de a mintatartóba szabályozható módon gőzt tudnak juttatni, így szigetelő anyagokkal is lehet dolgozni.

De még korántsem ez a történet vége. Kellően lehűtve és kellő gőzt pumpálva a rendszerbe szerves, „vizes” minta leképezése is lehetséges, ami egy lényeges előrelépés. Hiszen gondoljuk végig egy kicsit: a fizika nagyítás-éhsége nagyjából kielégíthetetlen, valószínűleg soha nem lesz olyan képalkotó eljárásunk, amivel az elemi részecskékről felvételt készíthetnénk. De természetesen nem csak mag- és részecskefizika van a világon, az anyagtudomány (és hogy éppen eltrafáljuk a nagyságrendet, a nanofizika) rengeteg hasznát veheti az ilyen eszközöknek. És ha elvonatkoztatunk a fizikától, akkor értjük csak meg igazán a felhasználási területek sokszínűségét. A sejtek méretei a mikrométeres tartományba esnek, a sejtbiológia és az orvostudomány tehát nem csak hogy háromdimenziós képet kaphat a különálló sejtekről, hanem a sejt alkotórészei is jó eséllyel elkülöníthetőek lesznek.

Az elektronmikroszkópia tehát egyrészt sok más tudományt kiszolgáló eszköztár, másrészt önmagában is kihívást jelentő, és látványos végeredménnyel kecsegtető diszciplína.

Érdeklődőknek érdemes böngészni az előadássorozat honlapját (<http://atomcsill.elte.hu>), hiszen egyrészt ezen előadáshoz kapcsolódóan is érhető el a tartalom (látványos képek, illetve az előadás videofelvétele), másrészt tájékozódhatunk az egész éves programról. A soron következő előadást (mely egyben az idei szezon utolsó előadása) Vigh Máté tartja 2013. április 25-én, 17 órakor. *Furfangos fejtörők fizikából* címmel. A helyszín ugyanaz: ELTE látványosi északi tömb, 0.83 terem (földszint).

Szabó András
fizika BSc hallgató

TétékásNyúz

A világ legforróbb helye

Keletkezéstörténet

Kit nem érdekel, hogy hogyan keletkezett a világegyetem? Ma úgy gondoljuk, hogy a nehézion-fizikai ütköztetőben elő lehet azt az anyagot állítani, ami akkor volt jelen a világegyetemben, amikor még a protonok és a neutronok sem léteztek. Így ezekből a kísérletekből az univerzum történetének legkorábbi szakaszáról nyerhettünk információt.

Ma a világegyetemet felépítő ismert anyagot protonok, neutronok és elektronok alkotják, de az ősrobbanás után közvetlenül ez nem így volt. Ekkor egy rövid ideig a protonok és a neutronok alkotóelemei (a kvarkok és a gluonok) szabadon léteztek egy ma kvark-gluon plazmának nevezett halmazállapotban. A nagyenergiás nehézion ütköztetőben ezt az anyagot próbálják létrehozni minden ütközésben egy nagyon rövid időre (10-22 másodperc), és ezt vizsgálják az itt dolgozó fizikusok. Az ütköztetőben nehéz elemek (például arany és ólom) atommagjait ütköztetik egymással olyan magas energián, hogy az atommagok az ütközés előtt közel fénysebességgel repülnek. Az ütközés során létrejövő kvark-gluon plazmából 10-22 másodperc után rengeteg újonnan létrejövő részecske fagy ki, amelyek segítségével próbálják megállapítani, hogy mi történt az ütközés során. A nehézion-fizikában az jelenti az egyik nagy nehézséget, hogy sosem lehet a lejátszódott jelenséget közvetlenül megfigyelni. Mindig csak a kvark-gluon plazmából kifagyott részecskéket lehet látni, és ezekből kell meghatározni, hogy mi volt az az anyag, amiből ezek keletkeztek. Szemléltetésképp képzeljünk el egy olyan világot, ahol a víz csak jég formájában létezik. Ebben a világban a fizikusok megsejtik, hogy a víznek lehet cseppfolyós halmazállapota is, de a mi világunkban olyan hideg van, hogy sohasem látjuk a vizet ebben az állapotában. Ahhoz, hogy megtalálják a folyékony vizet, egy olyan kísérletet találnak ki, amiben két jégdarabot ütköztetnek, és abban reménykednek, hogy az ütközés során felszabaduló nagy energia hatására létrejön a folyékony halmazállapotú víz. A hideg miatt viszont az ütközés után kirepülő víz-cseppek azonnal újra megfagynak, így a létrejött folyadékokra csak a kirepülő

jégdarabok alakjából és méretéből lehet következtetni. A nehézion-fizikusok pontosan ezzel a módszerrel próbálnak ismereteket szerezni az ütközésekben létrejövő kvark-gluon plazmáról.

A nehézion ütköztető egyszerűen a világegyetem legforróbb és leghidegebb helyei, hiszen a rövid időre előállított kvark-gluon plazma forróbb és sűrűbb még a csillagok belsejénél is. A hőmérséklete körülbelül $4 \cdot 10^{12}$ Kelvin, ami egymilliárdszor magasabb a Nap belsejénél. A hőmérséklet mérése bekerült a Guinness-rekordok közé

is, mint az ember által dokumentáltan előállított legmagasabb hőmérséklet. Ezenkívül a gyorsítókat folyamatosan olyan alacsony hőmérsékleten (1,9 Kelvin) kell tartani, ami hidegebb, mint a világűr. Erre azért van szükség, mert a részecskék pályán tartását nagyon erős szupravezető mágnesekkel oldják meg, amelyeket csak ilyen kis hőmérsékleten lehet működtetni.

Az egyik fontos, most is működő nehézion ütköztető New York államban, Long Islanden található. A tizenhárom éve működő RHIC-hez (Relativistic Heavy Ion Collider) ma két nagy kísérlet tartozik, a PHENIX valamint a STAR. A RHIC-nél két koncentrikus 3,8 kilométer kerületű gyűrű-

ben keringenek az arany atommagok egymással szemben, és a gyűrű hat pontjában találkoznak. Ezeken a helyeken történik ütközés, és ezek közül kétónél van az említett két nagy kísérlet. A kísérletek úgy épülnek fel, hogy az ütközés pontja körkörösén van körbevéve különböző részecskefizikai detektorokkal. Azért így vannak a kísérletek kialakítva, mert az ütközésben keletkező részecskék bármilyen irányban kirepülhetnek az ütközés pontjából és a detektorokkal szeretnék a lehető legtöbb részecskét észlelni. Az észlelt részecskék adatai (például a tömege, a töltése és az energiája) rögzítésre kerülnek, és a nehézion-fizikusok ezeknek az adatoknak a feldolgozásával próbálják meg jellemezni, hogy hogyan játszódott le az ütközés.

Az ütközés vizsgálatára sok módszer létezik. Én korrelációs mérést végzek, ami az azonos részecskék vizsgálatán alapszik. Az ütközésben sok könnyű részecske, például úgynevezett pion jön létre. Ezek közül az azonos típusúak (kvantummechanikai okokból) nagy valószínűséggel hasonló impulzussal keletkeznek. A hasonló impulzus miatt beszélhetünk korrelációról a pionok között, és a korrelációt jellemző paramétereket mérve következtethetünk a kvark-gluon plazma tulajdonságaira. Az azonos részecskék azonban taszítják is egymást az azonos töltésük miatt. A feladat ennek a töltésből származó effektusnak a számolása és korrigálása a PHENIX kísérlet adatain, ami fontos lépés a korreláció pontos megértéséhez.

A magyar kutatók a Csörgő Tamás vezette PHENIX-Magyarország csoporton keresztül vesznek részt a kísérletekben, és (a Csanád Máté vezette egyetemi csoport által) az ELTE is hivatalos tagja a PHENIX együttműködésnek. További információk a csoportról és a témáról a <http://phenix.elte.hu/> oldalon találhatóak.

A kutatás az OTKA NK 101428 pályázat, az USA Department of Energy, az Európai Unió és Magyarország támogatásával a TÁMOP 4.2.4.A/1-11-1-2012-0001 azonosító számú „Nemzeti Kiválóság Program – Hazai hallgatói, illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése országos program” című kiemelt projekt keretei között valósult meg.

Kőfaragó Mónika

Aludj csak, én még álmodom

Alvási szokások, hiedelmek, tények

Szundítás, pihenés, hevenyészés, szunyálás, szendergés, bóbiskolás, durmolás – egyet jelent mind. A tavasz beköszöntével egyre gyakrabban érezzük fáradtnak magunkat, és olykor igen nagy a késztetés, hogy elnyúljunk valami kényelmesebb ülő-fekvő alkalmatosságy ölében. Szabad engedni a csábításnak?

KEZEK A PAPLAN ALATT

Egy ember életében átlagosan 24 évet alszik, amely első hallásra nagyon soknak tűnik. Az adat hiteltelennek tűnhet annak ismeretében, hogy híres emberek, mint Napóleon, Julius Caesar, vagy épp Margaret „Iron Lady” Thatcher is köztudottan csak napi 4 órát aludtak. De miért van szükségünk alvásra, és mennyi az ideális? Tudunk-e egyáltalán bármit is alvási szokásainkról? Talán az első dolog, ami rögtön eszünkbe jut, hogy egy felnőtt szervezetnek napi 8 óra alvásra feltétlenül szüksége van, különben jaj neki – az egész napja el van fuserálva. Napóleonnak viszont talán más véleménye lett volna. Logikusnak tűnik tehát, hogy ez a „tény” nem feltétlenül helytálló. Fontos kiemelni, hogy nincs olyan tanulmány, amely hiteles forrásként szolgálna a 8 órás alvás szükségességéről. Ez hasonló volumenű mítosz, mint hogy az ember agykapacitásának csupán 10%-át használja fel mindennapi élete során. Legújabb kutatások szerint azok, akik 6,5–7,5 között alszanak naponta sokkal produktívabb, boldogabb, hosszabb életre számíthatnak. Ami pedig külön kiemelésre méltó, hogy a 8 óránál több alvás már kifejezetten negatív hatású is lehet egészségünkre. Talán már mindannyian éreztük a hátulütőjét annak, amikor kifejezetten sokat aludtunk, de valahogy sokkal energikusabbnak éreztük tagjainkat, mint akár egy pár órás sziesztázás után. Ez a fajta „túlalvás” általános jelenség, viszont az ideális alvási periódus nem adható meg ily átfogó jelleggel. Azonban jó kiindulási pont lehet, ha tudjuk, hogy mit érdemes feltétlenül elkerülni.

SOK ALVÁSNAK SOK AZ ÁRA

Ismeretes, hogy a fáradtság additív jellegű, és nem lehet azt hatalmas szunyálással kiváltani. Ha sokáig fenntartjuk a kevés alvás szisztémáját, az hosszú távon rendkívül károsra válhat. Egy friss tanulmány kimutatta: úgy tűnik teljességgel lényegtelen tény, hogy pár órás alvás után lehetünk ugyanolyan ener-

gikusak, mint 7 óra pihenéssel, sőt, akár ugyanúgy is teljesíthetünk egy megmérettetésben. Ellenben koncentrációs képességünknek jócskán alácsúszunk ezzel, és ha elkalandozunk, akkor nehezebben tudunk a feladathoz visszatérni, mintha kipihentebben állnánk hozzá. Igaz, hogy rövidtávon pár óra alvással is célt érhetünk, de egy komolyabb erőfeszítést igénylő feladatnál (több órás szóbeli vizsga) csúfosan elbukhatunk fáradt agyunk funkciózavarainak következtében. Ráadásul az alváshiányban szenvedők még csak nem is realizálják teljesítményük romlását.

ALUDNI ÁLOM

Léteznek módszerek arra vonatkozólag, hogy miként érdemes az alvási szokásainkat kialakítani. Sokan esküsznek arra, hogy minden nap be kell iktatnunk kis „szundi-időket”. Ezzel könnyedén elérhetünk azonnali szellemi frissességet, és felélénkülhet a gondolkodásunk, reakcióképességünk. Meg kell találnunk azt az időszakot, amikor úgy érezzük, hogy teljesítményképességünk akadozik, és ekkor beiktatni egy pár perces pihenőt. Ez persze nem minden esetben lehetséges, és mások irányába akár rossz benyomást is kelthet, de ne legyünk restek a habitus kialakításában mások segítségét, tanácsát kérni, hiszen az egészség mindennél fontosabb. Lényeges, hogy ez a szendergés semmiképp se tartson tovább harminc percnél, különben visszafelé is elsülhet a dolog. Érdemes figyelni a folyamatoságra, és az azonos időpontok betartására is. Lefekvés előtt javasolt olyan tevékenységgel elütni az időt, amely teljes mértékben elvonatkoztatható a napközben végzett aktivitásokról. Egy remek példa lehet erre egy sci-fi vagy fantasy könyv olvasása – egy másik világba repít minket, mely után gondolataink egészen más szinteket fognak megjárni alvás közben. Nem árt továbbá, ha a szundi-gombot számúzzuk életünk-

ből, és inkább rögtön a felkelés mellett tesszük le voksunkat. Egészen más irányba terelheti napunkat egy rövid reggeli torna is, mely hosszú távon az egészségünkre is igen jótékony hatással lehet. Alvási szokásaink megtervezésénél figyelniünk kell arra is, hogy milyen mértékben vagyunk fáradtak valójában. Egy igazán tartalmas, és pihentető alváshoz „igazán” energizálnunk is kell lennünk. Ez igazán nem lehet nehéz egyetemi létünk során – csupán arra kell figyelniünk, hogy ne csak szellemileg, de valamilyen mértékben fizikailag is bágyadtak legyünk. Az alvás így testünk minden részét regenerálja majd.

REMÉLJÜK A LEGJOBBAKAT

Egy-egy alvási ciklus nagyjából másfél órára tehető. Ez alapján könnyedén megtervezhetjük egy adott napra a pihenési időnket, melyet a beiktatott szundi-idővel tudunk teljessé tenni. Ha tudjuk, hogy csak kevés időnk marad az alvásra, akkor érdemesebb két ciklusra bontani, és inkább három óra alvás után felkelni, mint mondjuk négy-öt órát durmolni. Ezt később kompenzálnunk kell egy minimum öt ciklusos következő alvással. A tanulmányok szerint az ideális szundi-idő tizenöt perc – ennél többnek nem igazán lesz érdemes plusz kihatása, ráadásul a túl soktól kifejezetten fáradékonyak lehetünk. Viszont a tíz percnél kevesebbnek szervezetünk semmi hasznát nem veszi. Az ideális szunyókálás bekalibrálása hetekig is eltarthat, de idővel természetes, és jótékony habitussá válhat. Egy figyelemre méltó tény, hogy a nőknek nagyjából húsz perccel több alvásra van szükségük, mint a férfiaknak. Ennek az a – mondhatni prózai – oka van, hogy agyuk másképp épül fel és sokkal bonyolultabb, érdekesebb rendszerű, így több időt is igényel, míg regenerálódik.

Michael Kay
ttt@nyuz.elte.hu

Iskola!

Egy másik szemszögből

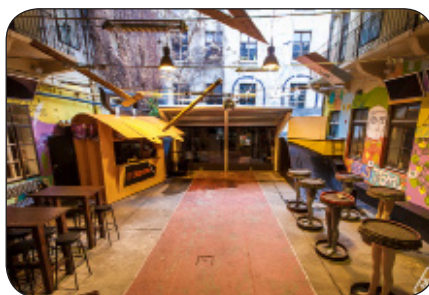
Akiknek a címet adó szó hallatán csupán a könyvek, tollak, egyenletek és számológépek ugranak be, azoknak szeretném ez alkalommal bemutatni ezt a helyet, ahol sok más egyébbel lehet tágítani fejünket, hiszen ahogy bemutatkozzukban hangoztatják: „Megtanítunk szórakozni!”

Nem véletlen a névadás, hiszen a VI. kerületi szórakozóhely az egykori négyemeletes általános iskola falai között kelt életre, illetve ugyanez az épület 2011 tavaszáig egészen három éven át vélhetőleg sokatokat által ismert Tűzraktérnek adott helyet. Az üresedés után 2012 októberében vette kezdetét az Iskola! pörgős élete.

Maga a hely a már említett kerület Hegedű utcájában található meg a 3-as szám alatt, amelyet könnyen megközelíthettek a nagy sárga hernyó Király utcai megállójából, vagy az Oktogonról. A korábbiakban már bemutatott Sugar Shop szintén a közvetlen közelében van, így egy remek esti sütizés után átnézhetek a szomszéd utcába mulatni egyet.

A nemrégiben nyílt szórakoztató központ alapterülete – a maga több mint 3500 négyzetméterével – igen nagynak számít, így a Dürer Kerthez hasonlóan több teremre és részre tagolódik, sok-sok zuggal. A Művelődési Ház a klasszikus party illetve koncertszínhely szerepét tölti

be: itt jobbnál jobb együttesek és lemezlovasok hanghullámaikat élvezhetitek önfeladten, így ez a zene- és tornaórák helye. Ezek beosztását, azaz az órarendet a <http://www.iskola.org> oldalon tekinthetitek meg.

Eddigi tanulmányaitok során aligha gyakorolhattátok az ízérzékelést, itt azonban a Borbár gondoskodik ennek a hiányosságának a pótlásáról is, ahol is végigkóstolhatjátok kedvenc boraitokat. S ha már a kémia tudománya szóba került, megemlíteném a két pult, ahol sok kísérlet – de még több sör – folyik. Ha a fergete-

ges bulik és koncertek vége felé fáradtan már csak egy csendes baráti beszélgetésre vágytok, erre is van lehetőség a VIP részleg kényelmes bőrfoteljaiban. Ezt a különleges pihenőkuckót pedig a színpadon építik fel a bandák levonulása után, így remek kilátást biztosít a táncterre. Az énekórákra visszaugorva érdemes tudni, hogy itt karaoke segítségével fejlesztik az érdeklődő diákok hangját a Pinceklub helyiségben. A médiára fektetett hangsúly érdekében filmklubban kulturálódhattok a Házibuli terem falai között, ahol Almodóvar, Kusturica és hozzájuk hasonló koponyák lesznek tanáraik.

A dohányzás ugyan nem egy Iskola illő, szép dolog, azonban erre is biztosítottak helyet. Ez természetesen nem más, mint a középén elhelyezkedő Iskola udvar, ahol ha éppen nincs sok füst, levegőzni szintén lehet egy jót. Nagyon klassz és kivételes udvar ez egy Iskolának a maga infralámpáival és az esőkor fedhető tetővel. A fejlődő szervezetek táplálására is gondoltak, így a menza szerepét betöltő Vendéglőben finomakat falatozhattok, a kaputól rögtön balra indulva. Büszke tény ehhez kapcsolódóan, hogy minden ételünk hazai alapanyagokból készül, így már ezért is megéri egyszer itt ebédelni. Tekintve tehát, hogy Iskolába mindenki jár, menjetek be és szerezzetek sok csillagos 5-öst bulizásból, szórakozásból és „rákenrőlből”!

Solymosi Emőke
helyvektor@nyuz.elte.hu

A betű értéke

Idén huszadik alkalommal nyitotta meg kapuit a nagyközönség előtt a Budapesti Könyvfesztivál, hagyományaihoz híven Cervantes és Shakespeare halálának évfordulóján. Nem csak méreteivel, de nemzetközi elismertségével is bizonyítván azt, hogy még az internet modern világában is szükség van papír alapú irományokra.

Ezúttal huszonöt országból érkeztek íróvendégek, hogy különféle előadásokkal és dedikálásokkal tarkítsák a programot. A kiállításon közel ötvenezer kötet kapott helyet, amelyek közül több mint háromszáz megjelenését erre az alkalomra időzítették.

A hétvégén tehát a helyszínül szolgáló Millenáris zsongott a látogatóktól, akik az ötszáznál is több stand kínálat mellett különféle könyvbemutatók közül is válogathattak.

A rendezvényt hosszú utat járt be ahhoz, hogy kikerüljön az első alkalommal helyet adó Budapesti Kongresszusi Központ falai közül, és mára már a világelső Frankfurti Könyvvásár igazgatója, Peter Weidhaas is a világ első öt legrangosabb könyvmustarája közé sorolja. Akinek persze a nagy szavak nem sokat jelentenek, az már csak azért is részt vett ezen a hétvégén, hogy találkozhasson magyar

írókedvenceivel, mint például Spiró Györggyel vagy éppen Závada Pállal.

Azt, hogy az egész nem a profitorientáltságról szólt, az is jól bizonyítja, hogy a belépő ára éppen fél-ezer csengő-pengő forintot nyomott, amelyet bármelyik standnál le tudott vásárolni a kedves látogató.

Ebben az időpontban és helyszínen, rendezvény a rendezvényen belül módon tartották meg az Európai Elsőkönyvesek Fesztiválját, de számos rangos díj is kiosztásra került, úgy mint az Év Kiadója, az Év könyvesboltja vagy a Budapesti Nagydíj. Lényeg a lényeg, mint fővárosi vagy mint magyarországi lakosok büszkéi lehetünk arra, hogy ilyen nívós összejövetelek kaphatnak helyet országunkban, és hogy még mindig elmondhatjuk a mottót: olvasni jó!

Fontányi A.
kritika@nyuz.elte.hu

A szuperhősök korszaka

Marvel és DC minden mennyiségben

Manapság már alig találni olyan embert, aki ne ismerné vagy ne hallott volna Amerikát Kapitányról, a Vasemberről, Supermanről vagy akár Thorról, de még sorolhatnám. A képregényhősök 1989 óta bukkannak fel folyamatosan a filmvászonon.

Képregényekkel már egyesek szerint a barlangrajzok óta találkozhatunk. De az a forma, amely mindenkinek eszébe jut a képregény szó hallatán, az csak a 19. század végétől jelent meg az USA-ban, s a 20. században bontakozott ki. Kialakulására persze a karikatúristák voltak a legnagyobb hatással, mint például a már egy korábbi cikkemben is említett Honoré Daumier.

Az Egyesült Államok két legnagyobb képregénykiadója az 1960-as évektől a Marvel Comics és a DC Comics. Előbbi a Disney tulajdonában levő Marvel Entertainment-é, székhelye New York-ban található. Martin Goodman alapította 1939-ben. Első szuperhősük a Fáklya volt. Az elmúlt években a nem képregény fanatikuskok számára is ismertté vált Amerika Kapitányt már 1941-ben megrajzolta Jack Kirby és Joe Simon. A *Fantasztikus Négyes* megalkotása a DC *Igazságligájára* volt válasz. Legismertebb munkatársuk, szerkesztőjük és írójuk Stan Lee lett. Leghíresebb hőseik: Thor, Magneto, Pókember, Vasember, a Szellemlovás és társaik

A DC Comics szintén New York-ban található, 1934-ben alapították. A DC a Detective Comics-nak a rövidítése. Eredetileg ez csak egy része volt a vállalatnak, de később így nevezték el a céget magát. Leghíresebb karaktereik

a teljesség igénye nélkül: Superman, Batman, Zöld Lámpás, Wonder Woman, Flash.

A DC és a Marvel évtizedek óta verseng egymással, több figurájuk pont emiatt születhetett meg. Az első szuperhősnek Superman számít, vele indult el a lavina. A második világháború idején Amerika Kapitánya követte őt a trónon, egymillió példányban adták el képregényét. A háború után visszaesett a hősök forgalma. Ám a DC-nek támadt egy jó és sikeres ötlete, 1960-ban megalakították az *Amerikai Igazság Ligáját*, amelyet napjainkban kezdtek el adaptálni és felkapni. Stan Lee segítségével a Marvel is kievickélt a mélyből, megszületett Pókember, majd jött Hulk, a Fenegyerek és még sokan mások. Így a Marvel megelőzte a DC-t, azonban napjainkban utóbbiak frissítették magukat, új rajzolókkal, új szuperhősökkel, amely Az új 52 nevet viseli.

Az elmúlt pár évben több nagyszerű filmadaptáció jelent meg a mozi-vászonon. A Marvel hatalmasat alkotott a *Bosszúállókkal*, ami hatalmas bevételt hozott. Ahogy ennek a filmnek is, úgy nagy reményekkel várják a *Vasembernek* is a folytatását. A DC egy sikeresebb produkciót, a *Batman* trilógiát tud felmutatni, ám annak utolsó részét megjelenésekor az év filmjének nevezték. 2013-ban pedig *Az Acélembertől* várnak sokat a nézők.

Mindenki másért szeret, ki a DC, ki a Marvel képregényeket és azoknak adaptációit. Marvel hősből talán több híresült el, ők jobban bemutatják a hős mögött álló embert. A DC ritkábban jelenik meg a filmvászonon, de akkor nagyot csattan. Mindenesetre mielőtt állást foglalnánk, érdemes mind a két vállalat alkotásait megismernünk.

Szalai Evelin

coolter@nyuz.elte.hu

A csapda

Mikor a bátyáim kicsik voltak, az egyik szomszédunk elárulta nekik a tökéletes egércsapda titkát. (A nagyon gyenge idegzetűek ugorják át ezt a bekezdést)

Tégy egy pengét a csapda helyszínére. Attól jobbra egy diót, balra egy mogyorót. Mikor odamegy az egér a finomságokhoz, hirtelen döntésképtelenségében néz jobbra, ott a dió. Nézi balra, de ott meg mogyoró van! Mit válasszon? Dió-mogyoró-dió-mogyoró...és így a penge elvágja a nyakát.

A kedvenc villamosunkra felszállva megpillantottam egy vakvezető kutyát. Ezek az állatok nagyon okosak, alaposan megtanították őket a fegyelemre, és nem utolsósorban nagyon cukik.

A barátnőmnek is ilyen goldi kutyája van. Mindig fel tud deríteni, amikor visszagondolok az egyik nap-sütéses délutánra, mikor az udvaron voltunk, és odajött hozzánk a kutyájuk. Persze alaposan megsimogattuk, megszeretgettük.

Aztán egyszer csak feleszmélünk, hogy ennek a kutyának eperillatú a lehelete! Megtetszett neki a sok piros gyümölcs, és előzékenyen leszüretelte.

Visszatérve a villamoson levő kutyára, ez az állat is rendkívüli kutya-kisugárzással rendelkezett. Láttam, ahogy a többi utas is önkéntelenül felé néz enyhe mosollyal. Nem hiába tartja a mondás, hogy egy film tuti siker lesz, ha van benne egy kutya és egy kisgyerek. Hmm, kisgyerek.

A kutyustól elszakadva észrevettem egy anyukát, aki előtt babakocsiban feküdt egy kisbaba. Nagyon aranyos volt, ahogy koordinálatlanul kalimpált a kezeivel és a lábaival, közben pedig mosolyával olvasztotta a „nézői” szíveket.

Feltűnt, hogy a többi ember is észrevette a babát. Már nem tudtunk dönteni hova nézzünk. Jobbra ott az okos, jámbor kutyus. Balra ott a teremtés újabb csodája, a női pupillák kitágítója, az emberi reprodukció gyümölcse. Kutya-baba-kutya-baba-kutya-baba... És ekkor én is égernek éreztem magamat.

Bori

negyeshatos@nyuz.elte.hu

	8		3	9			5	6
1		9				4	3	7
	3	6			1	2		
			5	8				
3			2	1	7			8
				4	6			
		5	8			3	1	
7	9	1				8		2
8	4			6	2		7	

			3	8		9		
	2		9	5		8	7	
	8				4			2
5		4						
2	9			3			5	6
						7		1
7			5				3	
	5	9		4	6		2	
		8		7	3			

		1	6		5	7	4	
5	9		3		4			1
		7	9				3	8
1				6	9		7	
	7		4	5				6
7	4				2	1		
8			5		3		9	7
	3	2	7		6	4		

Sziasztok!

Most, hogy végre itt a szép idő, egyre több hallgatót látok kiülni a két épület közé, hogy a fűben elheverve beszélgetni, vagy épp pihenni egy nagyot. Ha tehetitek, üljete ki ti is a napsütésre egy kis időre, ha épp nincs órátok és fejtésétek a fűben a rejtvényt, mert nincs is jobb kikapcsolódás nem sokkal a következő idegtépő vizsgaidőszak előtt. Előző számunk nyertesei: Megyeri Anna Otília és Jankó Zsuzsanna. Gratulálok, csokijaitokat az Északi Haliban tudjátok átvenni. A megfejtéseket az alábbi feladványokra pedig a rejtveny@nyuz.elte.hu címre várom.

Panni
rejtveny@nyuz.elte.hu

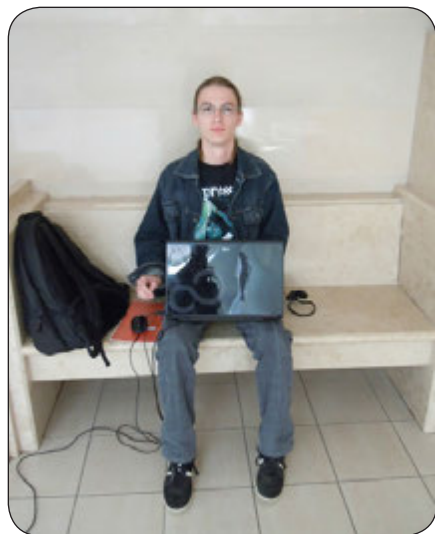
5					1			
2					6		3	
	7	9		2				
		3			5	7		9
		4				2		
8		7	6			3		
				4		8	2	
	9		1					3
			5					6

2		8	3					1
	9				2			3
		3					5	
6				4		3		
		9		5		1		
		2		1				9
	6					9		
8			4				6	
9					1	7		8

Képviselőválasztás

Ugye ti is szavaztok? Ha pedig van ötletetek, hogy mit kérdezzünk, ne habozzatok elküldeni a monddelteis@nyuz.elte.hu címre!

Tamás (biológia, 22) nem követi napi szinten nyomon a HÖK tevékenységét, de épp ezért választani mindenképp elmegy minden évben, mert így nyugodt lehet, hogy megfelelő emberek képviselik őt és szaktársait, amíg ő a tanulmányaival van elfoglalva.

Enikő (biológia, 19) a Választási Bizottság elnöke. Azért jelentkezett erre a feladatra, mert szeretné, hogy minden szabályosan történjen a választások alatt. Ezen kívül fontosnak tartja, hogy minden szakterület képviseltesse magát a Küldöttgyűlésben.

B&É
Ákosnak (földrajz-történelem, 19) bár csak a minora van a Természettudományi Karon, és ritkán jár erre, ezért nem annyira szokott tájékozódni az itteni ügyekben, de most, hogy a *Nyúz* felhívta rá a figyelmét, mindenféleképp élni fog a szavazati jogával.

Egy nap az életedből

Vajon ha minden ember életéből választanánk egy napot, és évente azon az egy napon lefilmezzük mit csinál, mi lenne az eredménye?

Bár nagy visszhangja volt a filmnek, mikor először a mozikba került, én mégis csak pár napja jutottam el odáig, hogy megnézzem. Így hát legjobb barátnőmmel paplanba burkolózva, pattogatott kukoricát ropogatva el is kezdtük nézni a másfél órás filmet. Együtt neveltünk, dühöngtünk és sírtunk a szereplőkkel.

Fontos megemlíteni, hogy a film egy könyvön alapszik. Ami viszont érdekességnek számít, hogy magát a könyvet és a filmet is ugyanaz a személy írta. Ez mindenképpen előny, hiszen ő maga ismerte legjobban a történetet, ezért filmen megjeleníteni az ő tollából talán biztosabb volt.

Hőseink 1988. július 15-én, a diplomaosztójuk napján talán még maguk sem gondolták, hogy megismerkedésük sorsdöntő lesz a további életükre. A két főszereplő Emma (Anne Hathaway) és Dexter (Jim Sturgess) barátsága az

említett esemény után kezdődik, majd minden évben ugyanazon a napon találkoznak vagy beszélnek egymással.

A film több mint húsz évet foglal magába, de ezzel az ügyes megoldással, hogy évente csak egy nap történéseit ismerhetjük meg, sokkal izgalmasabb a mozaikdarabok összeillesztése. Ahogy haladunk az időben, mindent megtudunk a szereplőkről, jobban átéljük sorukat és szurkolunk nekik.

Anne Hathaway már a kiválasztáskor is nagy vitákat kavart - a britek nehezen fogadták el, hogy egy amerikai színésznő játssza Emma szerepét. Ezen a nehéz fogadtatáson felbuzdulva, erős bizonyítási vágy ébredt a színésznőben. Ennek ellenére a szerep megformálása mégis felemásra sikeredett. A húszas éveiben járó Emma nem találja önmagát, csak sodródik az árral. Már erősen a harmincas éveiben járó nő szerepében viszont tündököl, érezhető rajta, hogy végre megtalálta önmagát. A néző itt már teljesen azonosul vele. Anne Hathaway ebben a szerepben a film legjobb alakítását is hozhatta volna, de a férfi főszerepet alakító partner sokkal jobban játszott. Jim Sturgess férfi fősze-

replőként olyan érzést vált ki a nézőből, mintha ezt a szerepet külön neki írták volna. Az ő esetében beszélhetünk a legnagyobb fejlődésről, valahogy minden szerep jól áll neki, mindegyikben teljesen megtalálja önmagát. Az eddig szinte ismeretlen srác előtt nagy jövő áll, ha a következő filmjeiben is ugyanilyen szintű alakítást láthatunk tőle.

Amitől ez a film nagyon jó, hogy nem akar túl hollywoodi lenni, hanem csak elmesél egy történetet, az kizárólag rajtad múlik, hogy ebből mit szűrsz le magadnak. Egy dolgot azonban nagyon erősen hangsúlyoz: ha kapsz az élettől egy lehetőséget, akkor használd ki, mert a sorsodat csakis te alakíthatod.

Budafai Viki
mozizona@nyuz.elte.hu

ONE DAY (amerikai romantikus dráma, 2011, 108 perc).

Rendező: Lone Scherfig.

Forgatókönyvíró: David Nicholls.

Szereplők: Anne Hathaway (Emma Morley), Jim Sturgess (Dexter Mayhew), Romola Garai (Sylvie Cope), Rafe Spall (Ian Whitehead).

Pontszám: 8/10.

RAJT ÉS CÉL:

ELTE Lágymányosi Campus parkolója,
az Északi és a Déli épület között

NEVEZÉSI DÍJAK:

Előzetesen:

2013. május 5. 23:59-ig 600 Ft

2013. május 6. 23:59-ig 800 Ft

Helyszíni nevezés:

2013. május 7. 16:05-ig 1000 Ft

További információk és előzetes nevezés
az <http://eotvos5.elte.hu>-n

A MEFS Egyetemi Sport Arcai
futócipőt ragadnak

CSEH LÁSZLÓ

JOÓ ABIGÉL

SORS TAMÁS

**BUDAPESTI EGYETEMI ÉS
FŐISKOLAI BAJNOKSÁG**

TAVASZI FORDULÓJA

**A SPORTPONT PROGRAM
PONTGYÜJTŐ ÁLLOMÁSA**

KIEGÉSZÍTŐ PROGRAMOK:

- **ELTE CHEERLEADER** bemutató
- **A LEGSPORTOSABB KÖZÉPISKOLA**
- **KÖTETLEN BESZÉLGETŐEST**

A szervezők a változtatás jogát fenntartják, és az eseményt későbbi időpontba rendezzük!

AZ

ELTE TTK HÖK

BEMUTATJA

XXIV

SVÖS

5KM

2013.05.07.

**KEDD DÉLUTÁN
5 ÓRA 5 PERC**

FUTÓVERSENY

